

BẢNG 2: TÍNH NHẠY CẢM CỦA THAY ĐỔI KHÍ HẬU (MỨC NƯỚC BIỂN TĂNG)

Tăng mực nước biển	Ví dụ về ảnh hưởng	Nhân tố bị ảnh hưởng
<30cm	- Xói mòn 108 km ² đường bờ biển (chiếm 56,6% tổng chiều dài bờ biển cả nước)	- Biển
31-60 cm	- Thủy triều gây thiệt hại cho những căn nhà cách đường bờ 120m khi mức nước biển tăng 40cm, trung bình mức lên xuống của thủy triều là 2 m	- Biển
	- Tăng thảm họa do các cột sóng dâng cao ở vùng đường bờ có độ dốc lớn 70%	- Vùng bờ
61-99cm	- Gây xói mòn 81,7% tổng chiều dài đường bờ biển quốc gia.	- Biển
	- Tăng gấp 10 lần số lượng các cột sóng lớn ở vùng bờ có độ dốc lớn hơn 70% khi có sóng tăng cường	- Vùng bờ
> 1 m	- Xói mòn 90,3% tổng chiều dài đường bờ biển quốc gia	- Biển
	- Dân cư sinh sống phía dưới mức triều cao trung bình tăng từ 2 triệu hiện nay lên 4,1 triệu, thêm vào đó là quá trình tăng giá các loại sinh vật quý hiếm ở dưới mức triều cao trung bình từ 54 ngàn tỷ yên lên 109 ngàn tỷ yên	- Vùng bờ
	- Giá trị đo được ở các cảng biển có điều kiện thuận lợi và vùng ven biển lên tới con số 11,5 ngàn tỷ yên	- Vùng bờ
	- Chiều cao cần thiết của các con đê chắn sóng là 2,8 m dọc theo đường bờ, các con đê này được xây ở những nơi quan trọng để bị tác động của biển, đối với vùng đất liền chiều cao của đê thường là 3,5 m	- Bảo vệ đất, bảo tồn nơi ở của con người

Nguồn: Climate Regime Beyond 2012: Key Perspectives, 2005

Nguyễn Thị Ngọc

Nguồn: Ministry of the Environment Japan, (2005). Climate Regime Beyond 2012: Key Perspectives. Sub-Committee for International Climate Change Strategy, Global Environment Committee.

LÁN TRẠI DU MỤC CỦA NGƯỜI MÔNG CỔ

Lán trại du mục đã ra đời từ thời cổ đại để thích hợp với nhu cầu của người Mông Cổ, những người luôn phải theo

bầy đàn vật nuôi tìm kiếm những bãi cỏ mới. Nó rất tiện lợi vì có thể gấp lại và

dễ dàng vận chuyển từ nơi này đến nơi khác.

Lán trại du mục truyền thống thường gồm một khung hàng rào mắt cáo được làm từ những tấm ván gỗ bulô, gỗ liễu mỏng được buộc lại với nhau bằng những sợi dây. Khung lán dài khoảng 230 cm được buộc lại với nhau khép kín tạo nên một cấu trúc vòng tròn với một chiều cao từ 150 đến 180 cm. Hàng rào mắt cáo này có thể gập lại được gọi là "khana". Kích cỡ của lán trại được quy định bởi số khana được sử dụng. Trung bình một lán trại sử dụng 6 đến 8 khana, không kể cửa ra vào. Trần nhà được tạo bởi một cái ô cùng các cọc mảnh khảnh được gọi là "uni". Giữa trần nhà có một khoảng trống nhỏ gọi là "toono", đường kính xấp xỉ 90 cm, cho phép khói thoát ra ngoài và không khí trong lành cùng ánh sáng chiếu vào.

Toàn bộ bên ngoài lán trại được phủ một lớp ni dày được khâu lại bằng những sợi chỉ làm từ tóc và len. Trong suốt mùa hè chỉ cần một lớp ni là đủ, nhưng mùa đông, cần tới 2 hay 3 lớp. Ni được sắp xếp cao cách mặt đất 30 cm, cho phép thông thoáng khí trong thời tiết ẩm áp. Vào mùa đông, người ta dựa những thanh gỗ vào lán trại để ngăn cản luồng không khí lạnh hay mưa.

Một cánh cửa gỗ mở ra bên ngoài hay một cánh cửa kép hướng vào bên trong, có thể được bung lại trong suốt thời kỳ khí hậu khắc nghiệt. Lán trại du mục của người Mông Cổ thường quay mặt về hướng Đông Nam để tránh luồng gió đến từ hướng Đông Bắc.

Thông thường, khi vào hay ra khỏi lán trại, người Mông Cổ mở vạt cửa bằng tay trái và rời từ phía bên phải; nếu

đi không đúng sẽ bên bị coi là mang đến điều không may mắn. Một điều cấm kỵ nữa là không được dẫm chân lên ngưỡng cửa của một lán trại, vì làm như vậy bị coi là giống như giẫm chân lên cổ của chủ nhà.

Từ trước đến nay, mặt sàn của lán trại dân du cư chứa đựng nhiều công dụng hơn nhất so với các cộng đồng dân tộc khác. Trong việc bố trí nơi ở, một gia đình đặt nhiều da thú mà họ có sát dưới mặt đất, trên đặt lớp ni cũ. Lớp cuối cùng thường được trang trí. Những gia đình giàu sang có thể trải khắp sàn những tấm thảm dày lên trên lớp ni.

Do lối sống du cư, nên người Mông Cổ đơn giản trong việc trang bị đồ đạc, chỉ gồm có vài chiếc hòm và kệ ngăn, ở trên có trưng bày các đồ vật thích hợp. Trong lều trại, người ta thường đặt một chiếc bàn nhỏ, nhưng nó có vai trò không quan trọng lắm. Người Mông Cổ không bao giờ ngồi lên bàn. Bàn thờ gia đình, giường dành cho vợ chồng và các đồ vật khác được bày đặt rất nghiêm ngặt. Vị trí của đồ đạc trong lều trại được kê theo một vị trí cố định. Các thành viên trong gia đình hay khách không được phép xê dịch chúng một cách tùy tiện. Người Mông Cổ cho rằng phía phải của chủ nhà là phía trang trọng. Vì vậy, bên phải phía giường nằm là nơi đặt bàn thờ Phật, những quyển kinh, hay các đồ thờ cúng khác. Lò sưởi được đặt ở nơi trung tâm và được coi là nơi linh thiêng, bởi lửa rất linh thiêng với người Mông Cổ.

Tổng Thuỳ Linh

Nguồn: http://www.monkeyshrine.com/index_files/Page4474.htm.